

ZZP

De afkorting zzp staat voor een aantal zaken. Tot 2015 kenden we in de zorg het zorg-zwaarte-pakket, op basis waarvan iemand recht kreeg op een plaats in een verpleeghuis, verzorgingshuis, ggz-instelling of een instelling voor gehandicaptenzorg. Dit zzp bestaat niet meer, maar heet nu zorgprofiel. Daarnaast zien we in de zorg steeds meer zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) die ofwel een loondienstverband bij een zorginstelling beu zijn ofwel noodgedwongen op deze wijze een contract met een instelling aangaan. Het zijn er inmiddels meer dan 800.000. Beide vormen van zzp zijn symptomen van een derde, meer omvattende vorm van ZZP, de Zwaarlijvige Zorg Protocollen.

Op 5 april hielden Carin Gaemers en Hugo Borst de Socrateslezing 2019, getiteld 'De moraal is het verhaal'. In de NRC van 5 april staat een verkorte versie onder de titel 'We gaan ten onder aan bestuurlijke obesitas'. Beide auteurs verzuchten in de loop van hun verhaal: 'Zullen we stoppen met management *by spreadsheet*?'. De lezing is een indringende analyse van hoe in de zorg, in het onderwijs, bij de politie en in de krijgsmacht de menselijke maat en de menselijke verhoudingen verdwijnen onder een overmaat aan procedures en protocollen. Al deze regelgeving is gebaseerd op wantrouwen en een heilig geloof in een bedrijfsmatige aanpak. Dat maakt van al die instellingen logge apparaten, waarin idealisme, loyaliteit en teamgeest van de werkers het afleggen tegen een systeem dat alles wil controleren en ervan uitgaat dat communicatie via een spreadsheet te plannen valt. Politie mensen zijn ontevreden, zorgverleners ontvluchten de zorg en bieden zich vervolgens – tegen hogere tarieven en zonder dat ze wisseldiensten of administratie hoeven te doen – aan als zelfstandigen die komen en gaan, beroepsmilitairen worden willens en wetens blootgesteld aan vermijdbare levensgevaarlijke risico's, en een op de vijf onderwijskrachten valt uit door een burn-out. En dat alles door Zwaarlijvige Zorg Protocollen, die creativiteit ontmoedigen, verantwoordelijkheid doven en betrokkenheid doven. En gaat er dan iets mis – zoals bijvoorbeeld bij Michael P. die Anne Faber vermoordde – dan is de reflex, zeker in de politiek, om nog meer protocollen en regels vast te stellen. De Zwaarlijvigheid neemt alleen maar toe.

Stoppen met dat management *by spreadsheet*, is de boodschap van Gaemers en Borst. Zij doen drie aanbevelingen: (1) beëindig onmiddellijk de eenzijdige *top-down* aansturing en verbied grote zorginstellingen, (2) herstel fatsoenlijk werkgeverschap, want werknemers zijn het menselijk kapitaal van een organisatie, en (3) geef iedereen na een jaar een vaste aanstelling en honoreer de wens van iedere werknemer die een voltijds contract wil; dit versterkt de binding met de zorgvragers en organisatie en verhoogt de kwaliteit van zorg.

Geestelijk verzorgers hebben de kwaliteiten en de gerichtheid om in de hele collectieve sector partner te zijn van cliënten en van medewerkers om met hen te zoeken naar en te werken aan waar 'het eigenlijk om te doen is'. Om 'getuigen van het echte leven' te zijn, zoals Michael Kolen en Frans Vosman in dit nummer nadrukkelijk aan de orde stellen.

De redactie hoopt dat u met deze gedachten en met dit nummer van TGV een mooie zomer ingaat.

Omdat in de loop van dit jaar enkele redactieleden hun werkzaamheid in de redactie beëindigen, zijn wij op zoek naar nieuwe redactieleden. Hebt u belangstelling, wij horen het graag.

Sjaak Körver, hoofdredacteur; tgvhoofdredacteur@vgvz.nl